

Skibslaget
Sebbe Als
Augustenborg

Renoveringsprojekt - Ottar Als

I 2020 blev Ottar færdig og søsat

© Bjørn Sandholdt

*Redigering og opsætning
Steen Weile*

Forord

Ved en gennemgang af skibet blev det konstateret at der var noget råd ved lønningen og en reparation blev startet, men da vi begyndte at "pille" viste det sig hurtigt at omfanget var betydeligt større end først antaget.

Der blev gjort nogle tiltag for at få gang i renoeringen, men det krævede en ekspertise som vi ikke havde.

Redningen kom da Jørgen og Bjørn Sandholdt meddelte at de gerne ville hjælpe os med det store arbejde. Kurt Bille trådte til som projektleder og sammen med et hold trofaste skibslagsmedlemmer blev opgaven sat igang.

Det blev et rigtig spændende projekt og fantastisk at se den præcision de arbejdede med - virkelig professionelt.

Der blev lagt rigtig mange timer i opgaven, men humøret i gruppen var højt og alle respekterede hinanden og den enkeltes evner.

Det blev et rigtig fint skib og en stor tak til Jørgen og Bjørn samt den gruppe der bakkede op om at få Ottar sejlklar igen.

Sædvanen tro tog jeg en mængde billeder under reparationen. Jeg synes de folk der har udført opgaven skulle have et minde om hvad de har været en del af og har derfor sammensat denne bog.

Steen Weile

Indholdfortegnelse

Forord	3
Skibet tages ind i nausten	6 - 7
Demontering af de rådskadede dele	8 - 9
Nye bundstokke monteres	10 - 11
Øverste bord monteres.	12 - 13
Der gøres klar til lønning.	14 - 15
Lønningen dampes og sættes i form	16 - 17
Lønningen monteres	18 - 19
Trekanten i lønning.	20 - 21
Montering af knæ	22 - 23
Afskrabning af maling	24 - 25
Oliering og tætning.	26 - 27
Søsætning.	28
Sejltur til Katholm	29
Ophaling af skibet	30 - 31
Klargøring til sejlsæsonen	32 - 33

© Steen Weile

Skibet tages ind i nausten

Juli 2017

Efter små 40 år trængte Ottar til en renovering. Lønningen og den øverste bordgang havde rådskader. Nogle af bundstokkene havde ligeledes set bedre dage. Skibet var lagt op ved siden af nausten og havde vinteren igennem været overdækket med plastik, men der var nogen der mente, at det virkede som drivhus og havde pillet det af, så skibet lå nu utildækket og bagte i solen.

En hurtig beslutning og så blev der sammenkaldt en lille flok mennesker der trak skibet ind i nausten. Her blev der lagt hunderæpper op af siderne og så fik hun vand. Det første stykke tid løb det lige igennem, men efter et par uger var hun rimelig tæt. Et træskib må ikke tørre ud! Nu var hun så klar til renovering.

Der blev gjort klar til at få Ottar ud af solen og ind i nausten.

En kort planlægning og så var det bare afsted.

Der blev taget fat og snart lå Ottar køligt inde i nausten.

Vi lagde tæpper op af siderne og fyldte hende med vand idet hun var meget udtørret.

Der var så det store spørgsmål - hvornår kunne hun komme i vandet igen.

Demontering

Januar 2018

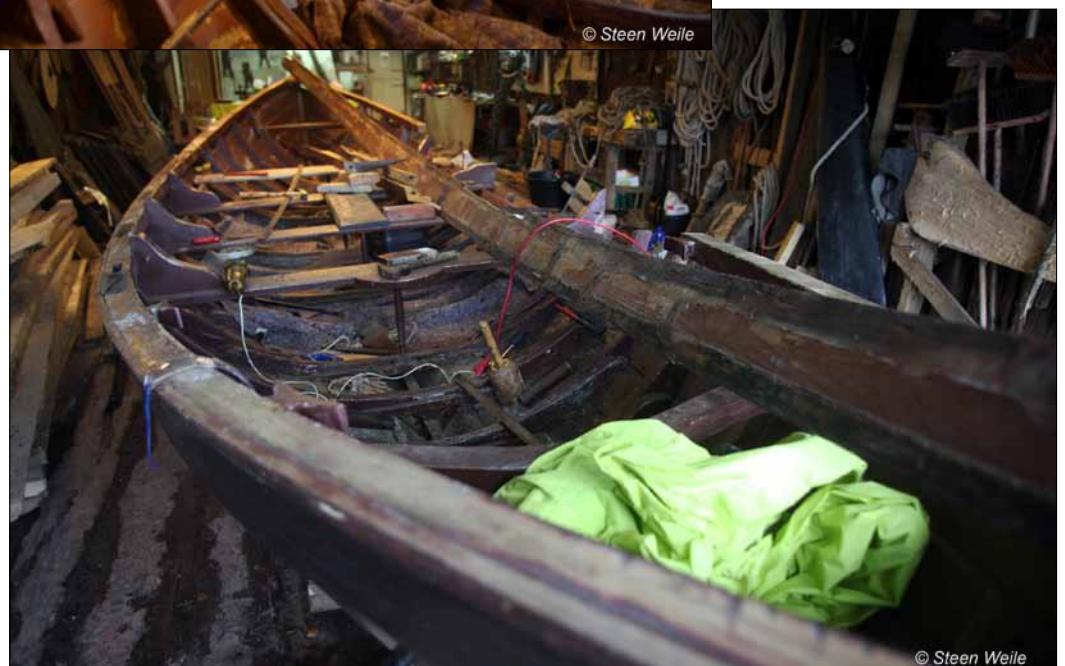
Vi startede med demontering af de rådne dele og det blev hurtigt klart, at skaderne var mere omfattende end først antaget. Hele den øverste bordgang på begge sider skulle skiftes. Rælingen som vi ville have skiftet en del af var i en stand så den ikke kunne reddes hverken i styrbord eller bagbord side.

Det blev klart at det blev en betydelig større reparation end forventet og at det krævede både faglig ekspertise og værktøj som vi ikke var i besiddelse af, men hjælpen dukkede op. En skibsbygger Jørgen Sandholdt og hans Bjørn søn tilbød hjælp.

Første step var at få de angrebne dele skilt ad for at se skadens omfang.

Hun begyndte at se lidt sørgelig ud efterhånden som vi fjernede det gamle træ,

Øverste bordplanke skal skiftes og blev demonteret.

© Steen Weile

© Steen Weile

Demonteringen var ikke let - vi måtte jo ikke beskadige det blivende træ.

Efter adskillelsen kunne vi først se hvor meget der skulle skiftes.

© Steen Weile

Nye bundstokke monteres

September 2019

Bundstokkene kunne vi ikke bare købe træ til henne om hjørnet. For at de skal kunne holde skal de fremstilles af groet træ, det vil sige træ der er vokset krumt. Det blev fremskaffet, skåret i form, tilpasset og monteret.

Der var en del andre dele som eksempelvis knæ der ligeledes skulle fremstilles af groet træ.

Stille og roligt skred arbejdet frem med et lille hold entusiaster. Træ til lønning og planker var også blevet fremskaffet og bearbejdet.

Så var det gamle træ taget ud, og vi var klar til at starte.

To nye bundstokke var blevet fremstillet til ufskiftning af de 40 år gamle.

*Vi fik løbende in-
struktion i hvordan
tingene skulle gøres.*

© Steen Weile

© Nicole Møller

*Første bundstok
var nu tilpasset og
monteret.*

*Specialisterne var
meget nøje med
tilpasningen for at få
styrke i skibet.*

© Nicole Møller

Øverste bord monteres

Oktober 2019

Arbejdet skred nu godt frem. Bundstokkene var monteret og borplankerne til begge sider tilpasset. Nu kom det spændende arbejde - pånitning med kobbernagler.

Nu kunne vi endelig se resultatet af arbejdet, nu begyndte hun at ligne et skib igen.

Der var dog langt igen, idet den kraftige lønning skulle tilpasses og bøjes i form, men et stabilt hold knoklede løs.

De øverste bordplanker var nu klar og blev sat i spænd. Et par uger i spænd - så havde plankerne fået formen og var klar.

Efter tilpasning blev plankerne nittet sammen med kobbernagler.

Præcision er nøgleordet ved monteringen.

Arbejdet blev nøje overvåget af eksperterne.

Der blev brugt masser af skruetvinger og de specielle tvinger der anvendes til skibsplanker.

Der gøres klar til lønning

November 2019

For at få lønningen i form skulle den dampes og spændes op i en form der blev opbygget på gulvet. Formen skulle være en kopi af Ottars form og være meget stabil. Den blev derfor skuet fast i naustgulvet, en process der krævede stor nøjagtighed.

Men specialisterne havde prøvet det før og vidste hvad de havde med at gøre. Formen var nu bygget op og næste process var dampningen.

På gulvet blev der opbygget en skabelon som lønningen skulle spændes op på.

Skabelonen skulle tilsvare skibets form.

Der skulle måles nøje op - et godt forarbejde skulle til for at få et godt resultat.

Der blev arbejdet intents for at blive klar til dampning og opspænding.

Ottar venter nu på at få sin nye lønning.

Renovering af Ottar

December 2019

Så var det lønningens tur. Der var blevet transporteret en stor svedekasse med tilhørende kogeaggregat oved på nausten og nu blev der stillet an til den helt store dampning. Træet til lønningen blev lagt ind i kassen og så blev der ellers dampet. Det væltede ud med damp og ind imellem var det svært at orientere sig.

Da træet havde dampet længe nok blev det taget ud af svedekassen og bøjet i form omkring skabelonen der var bygget på gulvet.

Det er en process der skal gå meget hurtigt - inden for få minutter skal den være presset i form. Det lykkedes helt perfekt og nu var det så at vente til næste gang med den videre bearbejdning.

For at spænde den kraftige lønning op skulle der meget damp til.

*“Dampmaskinen”
kørte for fulde blus.*

Det var svært at se fra den ene ende af nausten til den anden.

© Steen Weile

© Steen Weile

Ind imellem var det også svært at se Ottar. Dampen fyldte hele rummet og væltede ud langs naustens kanter.

Dampningen lykkedes perfekt og lønningen blev spændt op.

© Steen Weile

Lønningen monteres

Januar 2020

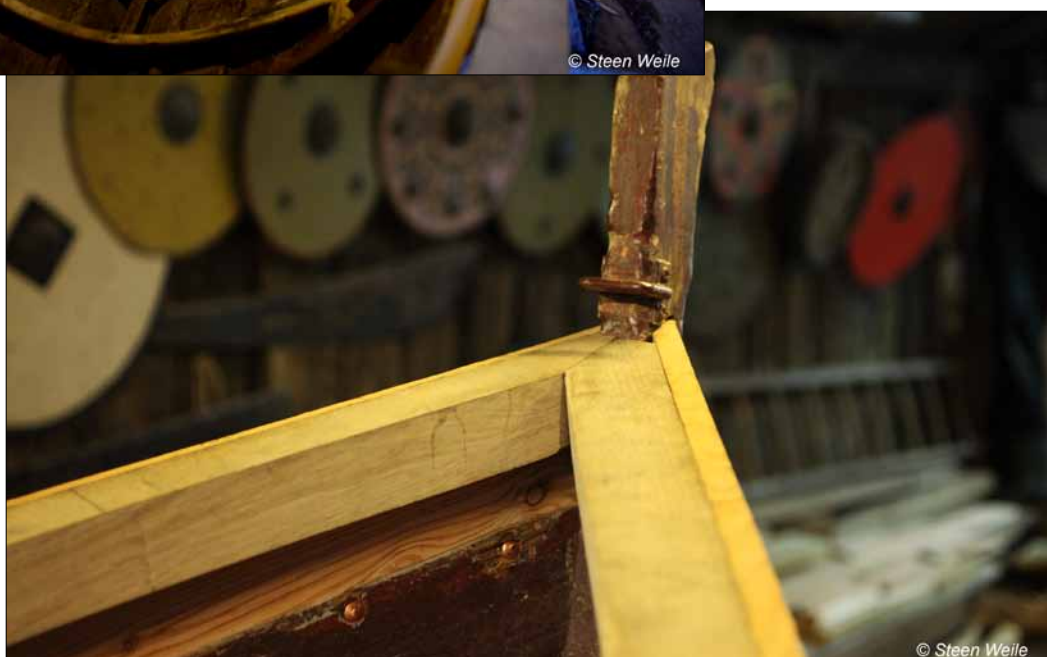
Lønningen havde nu ligget og tørret i spænd og nu var det spændende om experten havde beregnet rigtigt! Selvfølgelig - den passede perfekt, blev tilpasset i enderne og monteret. Nu ligner hun igen et rigtigt skib.

Lønningen blev sat fast og arbejdet med de mindre elementer fortsatte. Det næste bliver at få de 2 trekanter mellem lønningerne tilpasset og monteret.

Nu var det lønningen der skulle monteres.

Perfekt pasform i begge stævne.

Øverste bordplanke fastgøres i lønningen.

© Steen Weile

© Steen Weile

Dejligt at se skibet tage form.

Lønningen skrues fast af specialisten.

© Steen Weile

Trekanter i lønning

Februar 2020

Experterne havde målt ud og færdiggjort de 2 trekanter, nu skulle de bare monteres. Og de var virkelig tilpasset, så man stort set ikke behøvede at gøre dem fast - de sad der af sig selv.

De blev nu fastgjort og arbejdet med knæene og øvrige dele fortsatte.

Tilpasning af knæ var et større arbejde - de skulle passe på millimeteren før montering.

Det er skønt at se arbejdet skride fremad og se resultaterne.

Så var trekanten i begge stævne tilpasset og monteret.

Et forsøg med at montere Sebbes dragehoved måtte vi slå ud af hovedet - det passede ikke helt - det var også ment som en joke.

Seriøst millimeter arbejde der krævede fuld koncentration.

Montering af knæ

Marts 2020

Nu var alle de store ting på plads, nu manglede vi bare at få knæene monteret, stødlisten og jernskinnen på stødlisten.

Knæene var af groet træ og rått skåret ud, nu skulle de så tilpasses og på millimeteren.

Og eksperterne holdt øje med at vi gjorde det godt nok. De blev en efter en godkendt.

Færdiggørelsen nærmede sig.

Så skal der lige et par tofter i samt knæ og åretolle.

Alt træarbejdet blev udført med en utrolig præcision.

Der var gang i mange ting samtidig hvilket naturligvis gav en masse rod.

Smukke linier - et rigtig smukt skib.

Afskrabning af maling

April 2020

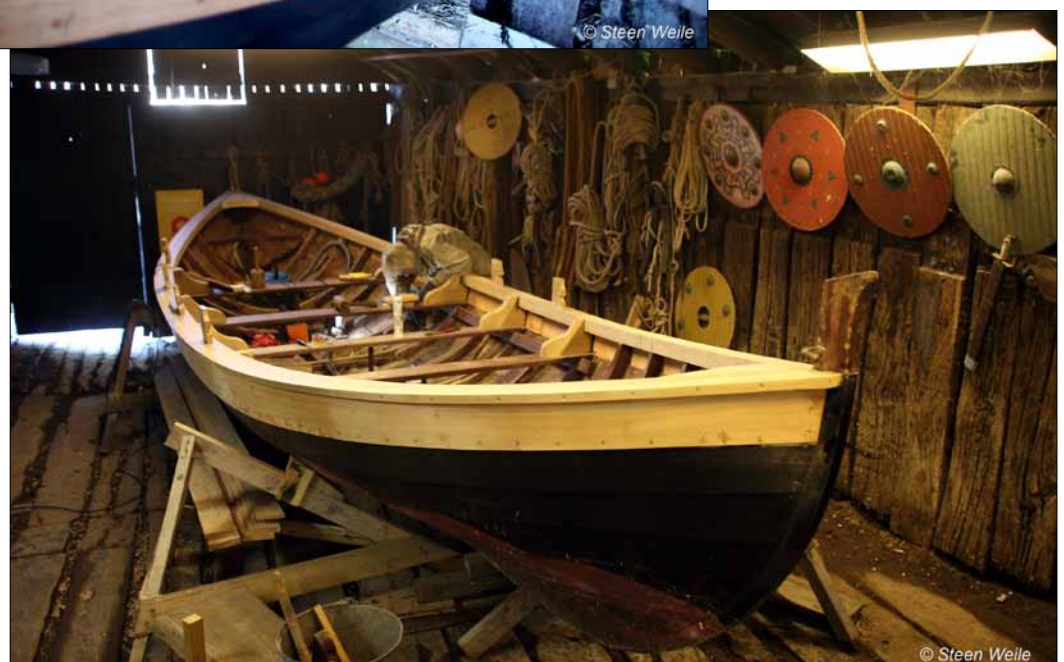
Nu var træarbejdet ved at være færdigt, men skibet har de sidste 40 år været malet, så der sad et tykt lag maling på plankerne indvendig. Malingen havde gennem årene løsnet sig en del steder og gjorde det umuligt at oliere træet på en fornuftig måde.

Malingen skulle derfor skrubes af så plankerne indvendig kunne olieres direkte på det rå træ. Det var et stort arbejde og blev udført med varmepistol og skrabejern. Næste opgave var at få plankerne olieret med en blanding af gori 22 og linolie.

Med skrabejern og varmepistol skulle malingen skrubes af indvendig.

Noget maling sad løst, men meget havde bidt sig godt fast.

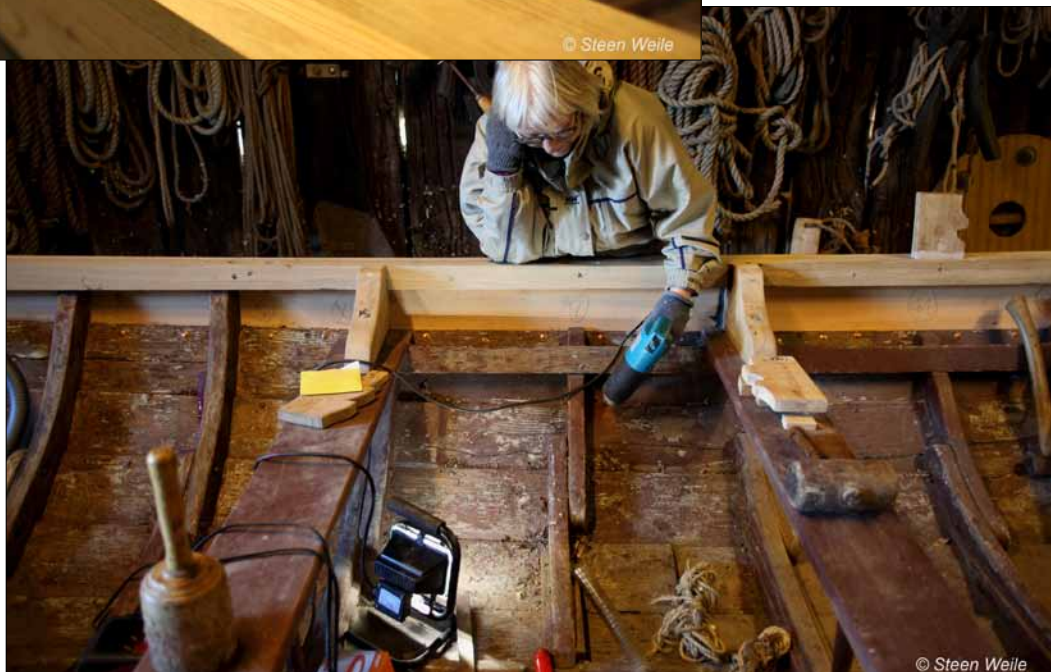

Bulhus og naust tager sig rigtig godt ud. Det var ikke kun indenfor der blev arbejdet.

Nydelig ser hun ud med det nye træ - nu kan det holde mange år.

Det var et arbejde der virkelig tog tid. Det hele kom ikke af, men vi tager en tørn igen inden næste sejlsæson.

Oliering og tætning

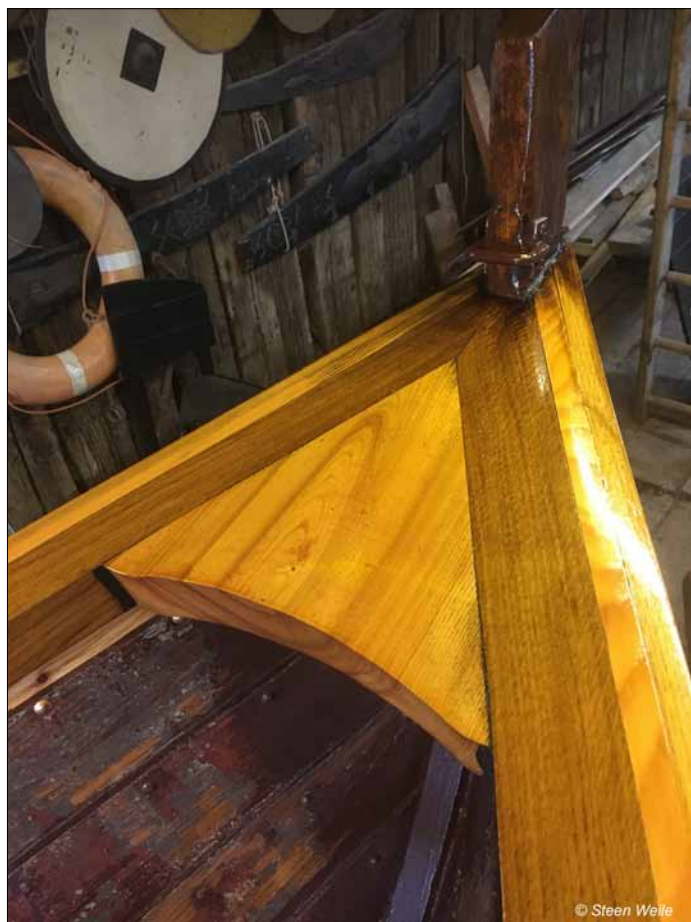
Juni 2020

Alt det gamle maling der var mulig at få skrabt ud invendig var fjernet og træet mættet med gori 22 og linolie. Det nye træ havde fået 10 lag Benarolie.

Nu blev bunden under vandlinien gennemgået og tætnet hvor der var sprækker. Det bliver et utrolig smukt skib. Søsætningen nærmede sig.

Ottar lagt på siden. Der er nogle revner der skal tættes.

Benarolien har givet det nye træ en fantastisk flot gylden glød.

Endelig var målet nået, alt det dårlige træværk var udskiftet og alt det nye havde udvendig fået 10 gange banarolie - nu var en søsætning i sigte.

© Steen Weile

Specialisten kunne nu med et smil på læben slappe af og nyde synet af det stolte skib.

© Sebbe Als

Søsætning

17. Juni 2020

Vejret var fint og der var et godt fremmøde. Der blev kort lavet planlægning af aktiviteten hvorefter skibet blev slæbt ud under Jørgens kommando. Skibet tog nærmest ingen vand ind og efter nogen timer blev hun slæbt ind i havnen.

Alt gik efter planen og der var en rigtig god stemning. Nu skulle hun så ligge og trække vand inden rigningen.

Så var der klar til bundmaling.

Ved samlede kræfter gled Ottar ud i sit rette element efter den store reparation.

For første gang i flere år flyder skibet ved sin bro.

Sejltur til Katholm

August 2020

Vejret var fint og en gruppe medlemmer mødtes på dæmningen. Ottar blev gjort klar og mad og drikke kom ombord. Så gik det ud af fjorden for fulde sejl. Inden for øen Katholm gik vi i land og hyggede os. Så var det hjemturen.

Vinden var fin og vi gik for sejl tværs over fjorden til lufthavnen. Vi havde modvind hjem og det ville tage temmelig lang tid at krydse ind. "Tilfældigvis" var Bjørn i nærheden, så vi fik et slæb hjem. En herlig tur hvor vi fik afprøvet vort nyrenoverede skib.

For fulde sejl på vej hjem fra Katholm.

Ottar for fulde sejl ud af fjorden. Så kan man slappe af og nyde livet.

Det var bare en nydelse at sidde på stranden og nyde synet af det smukke skib.

Ophaling af skibet

November 2020

Efter renoveringen var skibet blevet testet og sejler rigtig godt. Vi mangler nu at få monteret nogle klamper for at hun er helt klar. Men sæsonen var over og hun skulle op. Det faste hold var mødt op og med det sædvanlige gode samarbejde gik det som en leg.

Bakkestokkene blev lagt ud og så snart kølen var oppe gik det stærkt. Nu ligger hun godt i nausten og venter på en ny sæson (ligesom mandskabet).

Bakkestokkene lagt ud, og folket er klar.

Så er det lige at få kølen op på de første bakkestokke.

Ophalingen tog kun 5 minutter, motiverede folk og god timing.

© Steen Weile

© Steen Weile

Nu var hun på plads og højvands sikret med klodser under kølen.

Et tilfreds mandskab fik den traditionelle "slæbeøl" for veludført arbejde.

© Steen Weile

Klargøring til sejlsæsonen

April 2021

Der manglede lige det sidste på Ottar og vi brugte nogle arbejdsdage på at få det på plads. 2 klamper blev fremstillet og monteret. Bundbrædderne blev gennemgået, repareret og enkelte udskiftet. Og så var der lige metal stødlister der skulle have en farve og vi blev enige om at male den grøn.

Skibet fik nogle gange olie indvendig og det nye træ fik noget ekstra benarolie hvor det var nødvendigt. Nu afventer vi en søsætning når broen er på plads.

Skibet blev mættet med olie indvendig.

Men først skulle der lige skræbes maling.

© Steen Weile

Så var skibet klar og manglede bare den grønne linie.

Det tager sig rigtig flot ud - det kan vi virkelig godt være bekendt.

Den grønne maling skulle påføres med sikker hånd.

Ottar Als, Augustenborg

Renovering af Ottar i tekst og billeder

© Copyright *Steen Weile*
April 2021